

СВІТОЧІ НАУКИ

Вітання почесному члену НТШ,
академіку
Ігорю Рафаїловичу Юхновському

Шановні колеги!

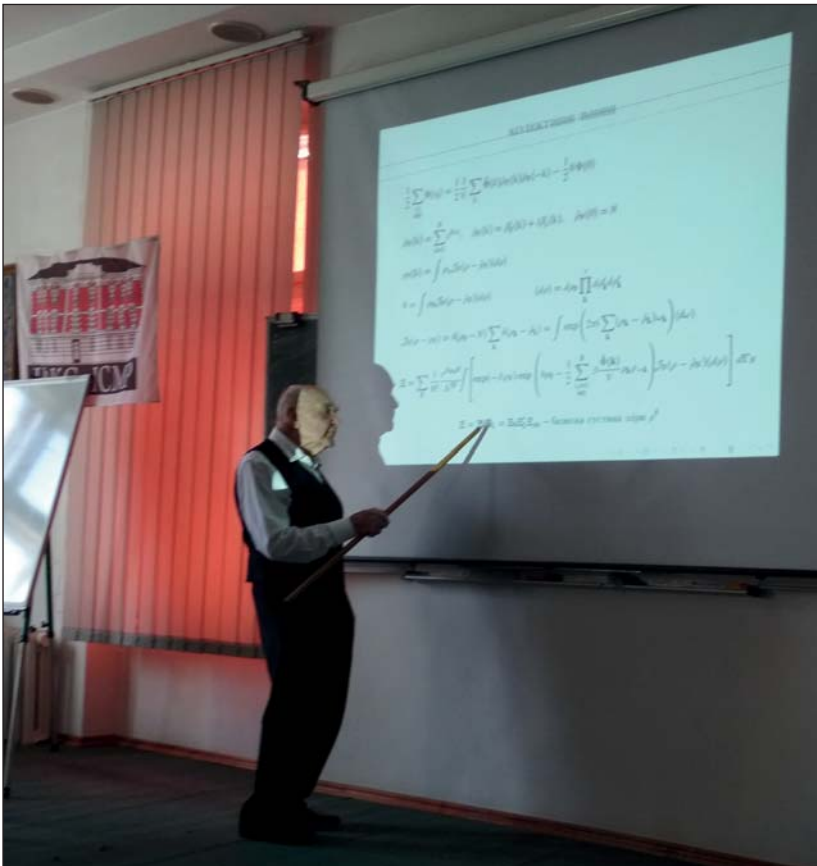
Щороку 1-го вересня ми маємо чудову нагоду привітати один одного з Днем знань. Але вже багато років святкування Знання у нашому Відділенні має особливий присмак, бо в цей день ми вітаємо з Днем народження **Ігоря Рафаїловича Юхновського** – корифея науки, державного діяча, одного з найвидатніших фігурантів нашої Незалежності, того, хто на основі фізичних законів передбачив розпад СРСР. Крім того, він – вчитель і наставник величезної кількості першокласних фізиків. Цього дня він відзначав свій **98(!)** день народження, що є ще одним з його численних видатних досягнень.

Вітаємо дорогого Ігоря Рафаїловича і щиро бажаємо міцного здоров'я і творчого довголіття.

Слава цитаделі науки ІФКС!

Слава Україні! ■

Вадим Локтев
академік НАН України,
академік-секретар
Відділення фізики і астрономії НАН України

Ігор Юхновський. Коротка біографічна довідка.

Ігор Рафаїлович Юхновський – особа добре знана в Україні і світі – учений, фізик-теоретик, доктор фіз.-мат. наук академік НАН України, державний, політичний і громадський діяч, .

І.Р. Юхновський створив відому Львівську наукову школу статистичної фізики. Розробив оригінальні й потужні методи теоретичних досліджень систем взаємодіючих частинок: метод колективних змінних та метод зміщень і колективних змінних, які дозволили розв'язати серію принципових проблем фізики конденсованої речовини. Він та його учні мають суттєвий внесок у розвиток теорії рідин та розчинів електролітів, металів і сплавів, неупорядкованих систем, фазових переходів та критичних явищ. У полі наукових інтересів І. Р. Юхновського є математичні методи в економіці та розвитку суспільства, проблеми енергетики й безпеки об'єкта «Укриття» на Чорнобильській АЕС та ряд інших стратегічно важливих проблем для держави.

Автор близько 500 наукових статей, 7 монографій та підручників. 1969-го року у Львові І. Р. Юхновський, тоді завідувач кафедр теоретичної фізики Львівського державного університету, створив Відділ статистичної теорії конденсованих станів Інституту теоретичної фізики АН УРСР. На його основі у 1990 році засновано Інститут фізики конденсованих систем НАН України, а Ігор Рафаїлович став його першим директором. Протягом 1990–1998 років також очолював Західний науковий центр НАН України. Для сприяння проведенню наукових досліджень в Україні І.Р. Юхновський у 1996 році заснував Фонд підтримки науки.

1990 року І.Р. Юхновського обрано депутатом Верховної Ради України. У парламенті очолював опозицію як Голова Народної Ради. 1991 року був кандидатом у Президенти України. У 1990–1993 роках був Головою Комісії Верховної Ради з питань науки та освіти, членом Президії Верховної Ради. Від жовтня 1992 до 1993 року працював на посаді Першого віце-прем'єра міністра України. 1994 р. вдруге обраний депутатом Верховної Ради України, був керівником депутатської групи «Державність», а у 1996 р. за його ініціативою створено Міжвідомчу аналітичну консультативну раду при Кабінеті Міністрів України. 1998-го року втретє обраний Народним депутатом України, належав до фракції Українського народного руху; від грудня 1999 до березня 2002 року був Головою Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України. 2002-го року вчетверте обраний до Верховної Ради України за єдиним списком від блоку **Віктора Ющенка** «Наша Україна», входив до складу фракції «Наша Україна» й був першим заступником, а згодом Головою Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти та Головою спеціальної тимчасової комісії Верховної Ради України з питань майбутнього.

Засновник та колишній голова Всеукраїнського об'єднання ветеранів, прихильник примирення червоноармійців та воїнів УПА.

У 2006–2010 роках очолював Український інститут національної пам'яті. Один із засновників та учасник із 2011 року ініціативної групи «Першого грудня». Почесний член НТШ.

У 2005 році за визначний особистий внесок у національне відродження і побудову незалежної Української держави, багаторічну плідну громадську і політичну діяльність, вагомий науковий досягнення Ігор Юхновський отримав звання Героя України.

Академік НАН України Ігор Юхновський під час виступу на семінарі Інституту фізики конденсованих систем НАН України з доповіддю «Новий погляд на фазові переходи першого роду», у якій розповів про результати своєї роботи. Львів, 1 вересня 2023 р.